Europeiska unionens officiella tidning

SV
L-serien

2024/1349

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1349

av den 14 maj 2024

om inrättande av ett gränsförfarande för återvändande och om ändring av förordning (EU) 2021/1148

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 77.2 och 79.2 c,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttranden ([1]),

med beaktande av Regionkommitténs yttranden ([2]),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([3]), och

av följande skäl:

(1) Unionen, som utgör ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, bör säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer vid de inre gränserna, utarbeta en gemensam politik för asyl och migration, kontroll av de yttre gränserna och återvändanden samt förhindra otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna, baserat på solidaritet och en rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och vilken även är rättvis för tredjelandsmedborgare och statslösa personer och fullt ut respekterar grundläggande rättigheter.

(2) Målet med denna förordning är att effektivisera, förenkla och harmonisera medlemsstaternas förfaranden genom att inrätta ett gränsförfarande för återvändande. Det förfarandet bör tillämpas på tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för det gränsförfarande för asyl som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 ([4]) (*gränsförfarandet för asyl*).

(3) För de medlemsstater som inte är bundna av förordning (EU) 2024/1348 bör hänvisningar i den här förordningen till bestämmelser i förordning (EU) 2024/1348 anses som hänvisningar till likvärdiga bestämmelser som de kan ha infört i sin nationella rätt.

(4) När det gäller behandlingen av personer som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning är medlemsstaterna bundna av sina förpliktelser enligt de internationella rättsliga instrument som de är parter i.

(5) Barnets bästa bör komma i främsta rummet för medlemsstaterna när de tillämpar bestämmelser i denna förordning som kan påverka underåriga.

(6) Många ansökningar om internationellt skydd görs vid en medlemsstats yttre gräns eller i ett transitområde, även av personer som har omhändertagits i samband med en irreguljär passage av den yttre gränsen, dvs. vid själva tidpunkten för den irreguljära passagen av den yttre gränsen eller nära den yttre gränsen efter det att den har passerats, eller av personer som har landsatts efter en sök- och räddningsinsats. För att genomföra en identifierings-, hälso- och säkerhetskontroll vid den yttre gränsen och hänföra de berörda tredjelandsmedborgarna och statslösa

([1]) EUT C 75, 10.3.2017, s. 97, och EUT C 155, 30.4.2021, s. 64.
([2]) EUT C 207, 30.6.2017, s. 67, och EUT C 175, 7.5.2021, s. 32
([3]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.
([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

personerna till de relevanta förfarandena är det nödvändigt med en screening. Efter screeningen bör tredjelandsmedborgare och statslösa personer hänföras till lämpligt asyl- eller återvändandeförfarande eller nekas inresa. En fas före inresa som, beroende på vad som är tillämpligt, består av screening och gränsförfaranden för asyl och återvändande bör därför inrättas. Det bör finnas sömlösa och effektiva kopplingar mellan alla skeden av de relevanta förfarandena för alla irreguljära inresor.

(7) Inresa på territoriet tillåts inte om sökanden inte har rätt att stanna kvar, om han eller hon inte har framställt en begäran om att tillåtas att stanna kvar med avseende på det överklagandeförfarande som föreskrivs i förordning (EU) 2024/1348 eller om en domstol har beslutat att sökanden inte ska tillåtas att stanna kvar i avvaktan på resultatet av ett sådant överklagandeförfarande. I sådana fall bör även återvändandeförfarandet genomföras inom ramen för ett gränsförfarande inom en period av högst tolv veckor, så att kontinuitet mellan asylförfarandet och återvändandeförfarandet säkerställs. Denna period bör börja löpa från den tidpunkt då sökanden, tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte längre har rätt att stanna kvar eller inte längre tillåts att stanna kvar.

(8) För att garantera likabehandling av alla tredjelandsmedborgare och statslösa personer som fått avslag på sina ansökningar inom ramen för gränsförfarandet bör, om en medlemsstat har beslutat att inte tillämpa Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG ([5]) enligt det relevanta undantag som fastställs däri på tredjelandsmedborgare och statslösa personer och medlemsstaten inte utfärdar ett beslut om återvändande för den berörda tredjelandsmedborgaren, behandlingen av och skyddsnivån för den berörda sökanden, tredjelandsmedborgaren eller statslösa personen överensstämma med bestämmelsen i direktiv 2008/115/EG om förmånligare bestämmelser när det gäller tredjelandsmedborgare som undantas från det direktivets tillämpningsområde och motsvara vad som gäller för personer som omfattas av ett beslut om återvändande.

(9) Vid tillämpningen av gränsförfarandet för återvändande bör vissa bestämmelser i direktiv 2008/115/EG gälla eftersom de reglerar delar av gränsförfarandet för återvändande som inte fastställs i denna förordning, framför allt de som rör definitioner, förmånligare bestämmelser, non-refoulement, barnets bästa, familjeliv och hälsotillstånd, risk för avvikande, skyldighet att samarbeta, tidsfrist för frivillig avresa, beslut om återvändande, avlägsnande, uppskjutande av avlägsnande, återvändande och avlägsnande av ensamkommande barn, inreseförbud, garantier i avvaktan på återvändande, förvar, förhållanden i samband med förvar, förvar av underåriga och familjer samt nödsituationer. För att minska risken för otillåten inresa och otillåten förflyttning som företas av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och omfattas av gränsförfarandet för återvändande, bör en tidsfrist för frivillig avresa beviljas. En sådan tidsfrist för frivillig avresa bör endast beviljas på begäran och bör varken överstiga 15 dagar eller ge rätt att resa in på den berörda medlemsstatens territorium. De berörda personerna bör överlämna alla giltiga resehandlingar som de innehar till de behöriga myndigheterna så länge det är nödvändigt för att förhindra deras avvikande. Bestämmelserna om återvändande i denna förordning påverkar inte medlemsstaternas skönsmässiga möjlighet att när som helst besluta att bevilja ett självständigt uppehållstillstånd eller annat tillstånd som ger rätt att stanna kvar av ömmande, humanitära eller andra skäl till en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium.

(10) Om en tredjelandsmedborgare eller statslös person som vistas olagligt inte återvänder eller inte avlägsnas inom den maximala perioden för gränsförfarandet för återvändande bör återvändandeförfarandet fortsätta i enlighet med vad som föreskrivs i direktiv 2008/115/EG.

(11) Om en sökande, en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 inte längre har rätt att stanna kvar och inte har tillåtits att stanna kvar, bör medlemsstaterna kunna fortsätta förvaret för att förhindra inresa på territoriet och för att genomföra ett återvändandeförfarande, i överensstämmelse med de garantier och villkor för förvar som fastställs i direktiv 2008/115/EG. En sökande, en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som inte hölls i förvar under ett gränsförfarande för asyl, som inte längre har rätt att stanna kvar och som inte har tillåtits att stanna kvar, bör också kunna hållas i förvar om det finns en risk för avvikande eller om den berörda personen undviker eller hindrar återvändande eller utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet. Förvaret bör vara så kort tid som möjligt och bör inte överskrida den maximala varaktigheten för gränsförfarandet för återvändande. Om en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som vistas olagligt inte återvänder eller inte avlägsnas inom den perioden och gränsförfarandet för återvändande upphör att vara tillämpligt, bör direktiv 2008/115/EG gälla. Den maximala förvarsperiod som fastställs i det direktivet bör innefatta den förvarsperiod som tillämpas under gränsförfarandet för återvändande.

([5]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

(12) I en krissituation enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359 ([6]) bör gränsförfarandet för återvändande underlätta återvändande av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas irreguljärt i medlemsstaterna, vars ansökningar inom ramen för en kris har avslagits i gränsförfarandet för asyl, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, genom att de behöriga nationella myndigheterna förses med de verktyg som behövs och en tillräcklig tidsram för att genomföra förfaranden för återvändande med tillbörlig aktsamhet. För att kunna reagera på krissituationer på ett effektivt sätt bör det också vara möjligt att tillämpa gränsförfarandet för återvändande i en krissituation på sökande, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av gränsförfarandet för återvändande, vars ansökan har avslagits före antagandet av rådets genomförandebeslut enligt förordning (EU) 2024/1359 om att en medlemsstat står inför en krissituation, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna efter antagandet av ett sådant beslut.

(13) I enlighet med artikel 72 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) påverkar detta direktiv inte utövandet av medlemsstaternas ansvar med avseende på att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.

(14) För att säkerställa ett enhetligt genomförande av de bestämmelser om gränsförfarandet för återvändande som fastställs i denna förordning vid tidpunkten för dess tillämpning bör genomförandeplaner på unionsnivå och nationell nivå vilka identifierar brister och operativa åtgärder för varje medlemsstat utarbetas och genomföras.

(15) Tillämpningen av denna förordning bör utvärderas regelbundet.

(16) Det politiska målet för instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik, som inrättades som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148 ([7]), är att säkerställa en stark och effektiv europeisk integrerad gränsförvaltning vid de yttre gränserna, bland annat genom att förebygga och upptäcka olaglig invandring och effektivt hantera migrationsströmmar. Att möjliggöra finansiering av stöd i enlighet med instrumentet för solidaritetsåtgärder inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 ([8]) skulle bidra till uppnåendet av målen i förordning (EU) 2021/1148. Förordning (EU) 2021/1148 bör därför ändras.

(17) Det bör vara möjligt att mobilisera medlen från Asyl-, migrations- och integrationsfonden och andra relevanta unionsfonder (*fonderna*), för att ge stöd till medlemsstaternas insatser för att tillämpa förordning (EU) 2024/1351, i enlighet med reglerna för användningen av fonderna och utan att det påverkar andra prioriteringar som stöds av fonderna. I detta sammanhang bör medlemsstaterna kunna utnyttja anslagen inom ramen för sina respektive program, inklusive de belopp som görs tillgängliga efter halvtidsöversynen. Det bör vara möjligt att göra ytterligare stöd inom ramen för de relevanta tematiska delarna tillgängligt, särskilt för de medlemsstater som kan behöva öka sin kapacitet vid gränserna.

(18) Förordning (EU) 2021/1148 bör ändras för att garantera ett fullständigt bidrag från unionens budget till de totala stödberättigande utgifterna för solidaritetsåtgärder och för att införa specifika rapporteringskrav i fråga om dessa åtgärder, som en del av de befintliga rapporteringsskyldigheterna för genomförandet av fonderna. Den förordningen bör också ändras för att göra det möjligt för medlemsstaterna att tillhandahålla ekonomiska bidrag till instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik i form av externa inkomster avsatta för särskilda ändamål.

(19) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att inrätta ett gränsförfarande för återvändande, föreskriva särskilda tillfälliga regler för att säkerställa att medlemsstaterna kan ta itu med krissituationer och möjliggöra finansiering av stöd i enlighet med förordning (EU) 2021/1148 för solidaritetsåtgärder inom ramen för förordning (EU) 2024/1351, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare, på grund av denna förordnings omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med

([6]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359 av den 14 maj 2024 om hantering av krissituationer och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet och ändring av förordning (EU) 2021/1147 (EUT L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([7]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148 av den 7 juli 2021 om inrättande, som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning, av instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 251, 15.7.2021, s. 48).

([8]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(20) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom denna förordning är en utveckling av Schengenregelverket ska Danmark, i enlighet med artikel 4 i det protokollet, inom sex månader efter det att rådet har beslutat om denna förordning, besluta huruvida landet ska genomföra den i sin nationella lagstiftning.

(21) Denna förordning utgör en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar i enlighet med rådets beslut 2002/192/EG ([9]). Irland deltar därför inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.

(22) När det gäller Island och Norge utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ([10]), en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG ([11]).

(23) När det gäller Schweiz utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket ([12]) som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/146/EG ([13]).

(24) När det gäller Liechtenstein utgör denna förordning, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket ([14]) som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2011/350/EU ([15]).

(25) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns framför allt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan). I denna förordning söker unionen särskilt att säkerställa full respekt för människans värdighet och att främja tillämpningen av artiklarna 1, 4, 8, 18, 19, 21, 23, 24 och 47 i stadgan.

([9]) Rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket (EGT L 64, 7.3.2002, s. 20).
([10]) EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.
([11]) Rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EGT L 176, 10.7.1999, s. 31).
([12]) EUT L 53, 27.2.2008, s. 52.
([13]) Rådets beslut 2008/146/EG av den 28 januari 2008 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 53, 27.2.2008, s. 1).
([14]) EUT L 160, 18.6.2011, s. 21.
([15]) Rådets beslut 2011/350/EU av den 7 mars 2011 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, om avskaffande av kontroller vid de inre gränserna och om personers rörlighet (EUT L 160, 18.6.2011, s. 19).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. Genom denna förordning inrättas ett gränsförfarande för återvändande. Den är tillämplig på tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för det gränsförfarande för asyl som föreskrivs i artiklarna 43–54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 (*gränsförfarandet för asyl*). Den föreskriver också tillfälliga särskilda regler om gränsförfarandet för återvändande i krissituationer enligt definitionen i artikel 1.4 i förordning (EU) 2024/1359.

Denna förordning ändrar också förordning (EU) 2021/1148 i syfte att möjliggöra finansiering av stöd i enlighet med den förordningen för solidaritetsåtgärder inom ramen för förordning (EU) 2024/1351.

2. Tillfälliga åtgärder som antas enligt kapitel III i denna förordning ska uppfylla kraven på nödvändighet och proportionalitet, vara lämpliga för att uppnå de fastställda målen och säkerställa skydd av sökandenas rättigheter samt vara förenliga med medlemsstaternas skyldigheter enligt stadgan och internationell rätt.

3. Åtgärderna i kapitel III i denna förordning ska enbart tillämpas i den utsträckning som är strikt nödvändig med hänsyn till vad situationen kräver, på ett tillfälligt och begränsat sätt och endast under exceptionella omständigheter. Efter en begäran får medlemsstaterna tillämpa de åtgärder som föreskrivs i kapitel III endast i den utsträckning som föreskrivs i det beslut som avses i artikel 4.3 i förordning (EU) 2024/1359.

Artikel 2

Hänvisningar till förordning (EU) 2024/1348

För de medlemsstater som inte är bundna av förordning (EU) 2024/1348 ska hänvisningar i den här förordningen till bestämmelser i förordning (EU) 2024/1348 anses som hänvisningar till likvärdiga bestämmelser som de kan ha infört i sin nationella rätt.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

a) *ansökan om internationellt skydd eller ansökan*: ansökan om internationellt skydd eller ansökan enligt definitionen i artikel 3.12 i förordning (EU) 2024/1348.

b) *sökande*: sökande enligt definitionen i artikel 3.13 i förordning (EU) 2024/1348.

KAPITEL II

GRÄNSFÖRFARANDE FÖR ÅTERVÄNDANDE

Artikel 4

Gränsförfarande för återvändande

1. Tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl får inte tillåtas att resa in på den berörda medlemsstatens territorium.

2. Medlemsstaterna ska kräva att de personer som avses i punkt 1 under en period på högst tolv veckor vistas på platser vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i transitområden. Om en medlemsstat inte kan inkvartera sådana personer på dessa platser får den använda andra platser inom sitt territorium. Perioden på tolv veckor ska börja löpa den dag då

sökanden, tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte längre har rätt att stanna kvar och inte tillåts att stanna kvar. Kravet på att vistas på en viss plats i enlighet med denna punkt ska inte betraktas som tillstånd att resa in till eller vistas på en medlemsstats territorium. Förhållandena på dessa platser ska uppfylla normer som är likvärdiga med normerna för de materiella mottagningsvillkoren och hälso- och sjukvården i enlighet med artiklarna 19 och 20 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 ([16]), såsom de tillämpas på personer som fortfarande betraktas som sökande.

3. Vid tillämpningen av denna artikel ska artiklarna 3, 4.1, 5, 6.1–6.5, 7.2, 7.3, 8–11, 12, 14.1, 15.2–15.4 och 16–18 i direktiv 2008/115/EG gälla.

4. Om ett beslut om återvändande inte kan verkställas inom den maximala tidsperiod som avses i punkt 2 ska medlemsstaterna fortsätta med förfaranden för återvändande i enlighet med direktiv 2008/115/EG.

5. Utan att det påverkar deras möjlighet att när som helst återvända frivilligt ska de personer som avses i punkt 1 beviljas en tidsfrist för frivillig avresa, såvida det inte finns risk för avvikande eller om deras ansökan inom ramen för gränsförfarandet för asyl har avslagits som uppenbart ogrundad eller om den berörda personen utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet i medlemsstaterna. Tidsfristen för frivillig avresa ska beviljas endast på begäran och får varken överstiga 15 dagar eller ge rätt att resa in på den berörda medlemsstatens territorium. Vid tillämpningen av denna punkt ska dessa personer överlämna alla giltiga resehandlingar som de innehar till de behöriga myndigheterna så länge det är nödvändigt för att förhindra avvikande.

6. Medlemsstater som, efter att ha avslagit en ansökan inom ramen för gränsförfarandet för asyl, utfärdar ett beslut om nekad inresa i enlighet med artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ([17]) och som i enlighet med artikel 2.2 a i direktiv 2008/115/EG har beslutat att inte tillämpa det direktivet i sådana fall, ska säkerställa att behandlingen av och skyddsnivån för tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av ett beslut om nekad inresa är förenliga med artikel 4.4 i direktiv 2008/115/EG och är likvärdiga med den behandling och skyddsnivå som anges i punkt 2 i den här artikeln och i artikel 5.4 i den här förordningen.

Artikel 5

Förvar

1. Förvar får endast tillgripas som en sista utväg om det visar sig nödvändigt på grundval av en individuell bedömning av varje enskilt fall och om andra mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas effektivt.

2. De personer som avses i artikel 4.1 i den här förordningen, som hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl, som inte längre har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, får fortsatt hållas i förvar i syfte att förhindra deras inresa på den berörda medlemsstatens territorium, förbereda deras återvändande eller genomföra avlägsnandeprocessen.

3. De personer som avses i 4.1 i den här förordningen, som inte hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl, som inte längre har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, får hållas i förvar om det finns en risk för avvikande i den mening som avses i direktiv 2008/115/EG, om de håller sig undan eller hindrar förberedelsen av återvändandet eller avlägsnandeprocessen eller om de utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet.

4. Förvaret ska pågå under så kort tid som möjligt, och endast så länge det finns rimliga utsikter till avlägsnande och medan förfarandena inför avlägsnandet pågår och genomförs med rimliga ansträngningar. Förvarsperioden får inte överstiga den period som avses i artikel 4.2 i denna förordning och, om ett påföljande förvar utfärdas omedelbart efter en sådan förvarsperiod som föreskrivs i den här artikeln, ska den förvarsperioden ingå i beräkningen av de maximala förvarsperioderna i enlighet med artikel 15.5 och 15.6 i direktiv 2008/115/EG.

([16]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 om normer för mottagande av den 14 maj 2024 personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([17]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

5. Senast den 12 december 2024 ska Europeiska unionens asylbyrå, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 ([18]), i enlighet med artikel 13.2 i den förordningen, utarbeta riktlinjer för olika metoder som alternativ till förvar, som kan användas i samband med ett gränsförfarande.

KAPITEL III

UNDANTAG SOM ÄR TILLÄMPLIGA I KRISSITUATIONER

Artikel 6

Åtgärder som i en krissituation är tillämpliga på gränsförfarandet för återvändande

1. I en krissituation enligt definitionen i artikel 1.4 i förordning (EU) 2024/1359, och när det gäller tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt i medlemsstaterna, vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl i enlighet med artikel 11.3, 11.4 och 11.6 i förordning (EU) 2024/1359, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, får medlemsstaterna avvika på följande sätt:

a) genom undantag från artikel 4.2 i den här förordningen, får medlemsstaterna förlänga den maximala period under vilken dessa tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska hållas på de platser som avses i den artikeln med en ytterligare period på högst sex veckor,

b) genom undantag från artikel 5.4 i den här förordningen föreskriva att förvarsperioden inte får överstiga den period som avses i led a i denna punkt och att den ska ingå i beräkningen av de maximala förvarsperioderna i enlighet med artikel 15.5 och 15.6 i direktiv 2008/115/EG.

2. Punkt 1 i den här artikeln ska även tillämpas på sökande, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av gränsförfarandet för asyl, vars ansökan har avslagits före antagandet av rådets genomförandebeslut enligt artikel 4.3 i förordning (EU) 2024/1359, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar efter antagandet av det genomförandebeslutet.

3. Organisationer och personer som enligt nationell rätt får tillhandahålla rådgivning ska ha faktisk tillgång till sökande som hålls i förvarsanläggningar eller som befinner sig vid gränsövergångsställen. Medlemsstaterna får införa begränsningar av sådana åtgärder om sådana begränsningar enligt nationell rätt är objektivt nödvändiga av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av en förvarsanläggning, under förutsättning att tillgången inte därigenom begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

Artikel 7

Förfaranderegler

Om en medlemsstat anser sig befinna sig i en krissituation enligt definitionen i artikel 1.4 i förordning (EU) 2024/1359 får den lämna in en begäran om att tillämpa de undantag som föreskrivs i artikel 6 i den här förordningen. Om en medlemsstat lämnar in en sådan begäran ska artiklarna 2–6 och artikel 17.3 och 17.4 i förordning (EU) 2024/1359 tillämpas, beroende på vad som är relevant. Om ett förfarande för att erhålla ett undantag redan har inletts i enlighet med artikel 2 i förordning (EU) 2024/1359 får medlemsstaterna lämna in en begäran om att tillämpa de undantag som föreskrivs i artikel 6 i den här förordningen inom ramen för det förfarandet.

Artikel 8

Särskilda bestämmelser och garantier

En medlemsstat som tillämpar det undantag som föreskrivs i artikel 6 ska i vederbörlig ordning informera de berörda tredjelandsmedborgarna eller statslösa personerna, på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå, om de åtgärder som tillämpas samt åtgärdernas varaktighet.

([18]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

KAPITEL IV

ÄNDRINGAR AV FÖRORDNING (EU) 2021/1148

Artikel 9

Ändringar av förordning (EU) 2021/1148

Förordning (EU) 2021/1148 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2 ska följande punkt läggas till:

”11. *solidaritetsåtgärd*: en åtgärd vars tillämpningsområde anges i artikel 56.2 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 (*) och som finansieras genom ekonomiska bidrag från medlemsstaterna enligt artikel 64.1 i den förordningen.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).”

2. I artikel 10 ska följande punkt läggas till:

”3. Stöd enligt denna förordning får finansieras, för solidaritetsåtgärder, genom bidrag från medlemsstaterna och från andra offentliga eller privata givare som externa inkomster avsedda för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.5 i budgetförordningen.”

3. I artikel 12 ska följande punkt läggas till:

”7a. Bidraget från unionens budget får höjas till 100 % av de totala stödberättigande utgifterna för solidaritetsåtgärder.”

4. I Artikel 29.2 första stycket ska följande led införas:

”aa) genomförandet av solidaritetsåtgärder, inbegripet en uppdelning av de ekonomiska bidragen per åtgärd och en beskrivning av de viktigaste resultat som uppnåtts genom finansieringen,”

5. I bilaga II punkt 1 ska följande led läggas till:

”h) Stöd till solidaritetsåtgärder, i linje med stödets tillämpningsområde i enlighet med punkt 1 i bilaga III.”

6. Bilaga VI ska ändras på följande sätt:

a) I tabell 1 punkt I ska följande kod läggas till:

”030 Solidaritetsåtgärder”.

b) Tabell 3 ska ändras på följande sätt:

i) Koderna 005 och 006 ska ersättas med följande:

”005 Den särskilda transiteringsordning som avses i artikel 17

006 Åtgärder som omfattas av artikel 85.2 i förordning (EU) 2018/1240”.

ii) Följande koder ska läggas till:

”007 Åtgärder som omfattas av artikel 85.3 i förordning (EU) 2018/1240

008 Bistånd i nödsituationer

009 Solidaritetsåtgärder”

KAPITEL V

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 10

Överklagande från offentliga myndigheter

Denna förordning påverkar inte offentliga myndigheters möjlighet att överklaga administrativa eller rättsliga beslut enligt nationell rätt.

Artikel 11

Beräkning av tidsfrister

Varje tidsperiod som föreskrivs i denna förordning ska beräknas enligt följande:

a) Om en frist uttryckt i dagar, veckor eller månader ska räknas från den tidpunkt då en händelse inträffar eller en åtgärd vidtas ska den dag då händelsen inträffade eller åtgärden vidtogs inte inräknas i perioden.

b) En frist uttryckt i veckor eller månader ska löpa ut vid utgången av den dag i fristens sista vecka eller månad som infaller på samma veckodag eller samma datum i månaden som den dag då den händelse eller åtgärd från vilken fristen ska räknas inträffade eller vidtogs. Om en frist är uttryckt i månader och den dag då fristen skulle löpa ut inte förekommer i den sista månaden i den perioden, ska fristen löpa ut vid midnatt den månadens sista dag.

c) Tidsfristerna ska omfatta lördagar, söndagar och officiella helgdagar i den berörda medlemsstaten. Om en frist löper ut på en lördag, söndag eller officiell helgdag ska nästa arbetsdag räknas som fristens sista dag.

Artikel 12

Övergångsbestämmelser

Senast den 12 september 2024 ska kommissionen, i nära samarbete med medlemsstaterna och unionens berörda organ och byråer för rådet lägga fram en gemensam genomförandeplan för att säkerställa att medlemsstaterna är tillräckligt förberedda för att genomföra kapitel II i denna förordning senast den 1 juli 2026, med en bedömning av fastställda brister och nödvändiga operativa åtgärder och ska underrätta Europaparlamentet om detta.

På grundval av denna gemensamma genomförandeplan ska varje medlemsstat senast den 12 december 2024, med stöd av kommissionen och unionens berörda organ och byråer, upprätta en nationell genomförandeplan där man anger åtgärderna och tidsplanen för deras genomförande. Varje medlemsstat ska slutföra genomförandet av sin plan senast den 1 juli 2026.

Vid genomförandet av denna artikel får medlemsstaterna utnyttja stöd från unionens berörda organ och byråer, och unionsfonderna får ge ekonomiskt stöd till medlemsstaterna, i enlighet med de rättsakter som reglerar dessa organ, byråer och fonder.

Kommissionen ska noga övervaka genomförandet av de nationella genomförandeplanerna.

Artikel 13

Övervakning och utvärdering

Senast den 13 juni 2028 och därefter vart femte år ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och till rådet om tillämpningen av denna förordning i medlemsstaterna och vid behov föreslå nödvändiga ändringar.

Medlemsstaterna ska, på kommissionens begäran, senast den 12 september 2027 lämna alla upplysningar som behövs för att utarbeta rapporten.

Artikel 14

Ikraftträdande och tillämpning

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Denna förordning ska tillämpas från och med den 12 juni 2026.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
R. METSOLA	H. LAHBIB
Ordförande	*Ordförande*